

نور من فاستر

نوشته‌ی آلدو بندتی

ترجمه‌ی میر سعید موسوی

ویراسته‌ی محمد احمدی نژاد

NF

www.ketab.ir

این کتاب ترجمه‌ای است از کتاب:

NORMAN FOSTER
Aldo Benedetti
ISBN 84-252-1824-9

Benedetti, Aldo

بندتی، آلدو

نورمن فاستر/ نوشته‌ی آلدو بندتی: ترجمه‌ی سعید موسوی. -- اصفهان: خاک، ۱۳۸۲.

۳۵۲ ص. -- (ادبیات معماری - شهرسازی: ۲۴)

ISBN: 964-5583-5-7

Norman Foster.

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا

عنوان اصلی:

واژه‌نامه.

۱. فاستر، نورمن، ۱۹۳۵- م. Foster, Norman -- نقد و تفسیر. الف. موسوی، سعید،

۱۳۵۶ - مترجم.

۷۲۰

پ ۹۹۷/ف ۲ NA

۱۳۸۱

م ۸۱-۴۷۰۳۱

کتابخانه ملی ایران

(ناشر برگزیده‌ی سال ۷۷)

ادبیات معماری - شهرسازی

□ صندوق پستی ۳۹۵-۸۱۷۳۵، تلفن: ۶۲۴۰۶۳۶-۳۱۱

□ نورمن فاستر

□ نوشته‌ی آلدو بندتی

□ ترجمه‌ی میر سعید موسوی

□ ویراسته‌ی محمد احمدی‌نژاد

□ ویرایش ادبی: بخش ویرایش نشر خاک (با تشکر از نسرين مهر محمدی)

□ صفحه‌آرایی و ناظر بر چاپ: کارگاه گرافیک نشر خاک

□ طرح جلد: مجید عقیلی

□ امور چاپ: ملاصدر

□ صحافی: نوید

□ شمار: ۳۳۰۰ جلد

□ نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۸۳

□ بها: ۶۸۰۰ تومان

□ شابک: ۹۶۴-۵۵۸۳-۵۲-۷ ISBN: 964-5583-5-7

□ کلیه‌ی حقوق برای نشر خاک محفوظ است.

در ایران به دلیل یافت نشدن فرصتی کافی از خلال فعالیت‌های عملی معماری که ندانستن، کمتر مشکلی در روند پیشرفت آنها ایجاد می‌کند و یا ضعف عمومی زبان‌های خارجی که امروزه پس از چند دهه بی‌مهری در تأکید بر آموزش آنها، کمتر غیرمعمول می‌نماید و یا هر دلیل دیگر، مقوله‌ی شناخت معماری بویژه و شهرسازی تا حدودی، تنها متکی بر خوانش تصویر، مرور نقشه‌ها و در شکل پیشرفته، خواندن دست‌وپا شکسته‌ی زیرنویس‌هاست: روندی که شناختی فردی و غیرواقعی و بی‌شک کورکورانه به دست می‌دهد و درست به همین شکل به کالبد معماریمان نیز منتقل می‌شود. روزگاری در زمان تصمیم به سفارش ترجمه‌ی این کتاب، باورم نشد تاکنون کتابی در مورد فاستر در ایران منتشر نشده باشد و امروز به قصد نگاشت مقدمه‌ای بر آن اثر و پرهیز از دوباره‌گویی پرسه‌ای به قصد یافتن مقالاتی در این باب زدم، چیز دندان‌گیری حاصلم نشد. این تنها یک روی سکه است، نزد دانشجویان اما، فاستر از ورای چنان شناختی، چهره‌ایست البته الهام‌بخش و ایده‌آفرین. به راستی آموزه‌های این پادشاه‌های-تک و تجارب فن‌آوری معماری معاصرمان چگونه در ذهن دانشجویان پیوند خورده، و با چه آموخته‌هایی از طراحی فنی به پروژه‌های دانشجویی راه می‌یابد؟ از ورای نگرش‌های سبک ستیزانه‌ی فاستر و محیط‌های سبک زده‌ی دانشگاهی امروز، فاستر چگونه همواره عزیز داشته می‌شود؟ رویای آب، سراب مسیر، البته برای تشنه مانده‌ای در کویر، گناه نیست.

نورمن فاستر، متولد ماه ژوئن ۱۹۳۵ و شهر منچستر، شاه‌مهره‌ی تاریخ معماری انگلستان است. او که از یک خانواده‌ی طبقه‌ی کارگر اهل منچستر بود، مدرسه را در سن شانزده سالگی ترک و در حالی که در سالن تالار شهر منچستر به عنوان منشی مشغول به کار بود به معماری علاقه‌مند شد. پس از گذراندن دوران سربازی در راف با ثبت نام در مدرسه‌ی معماری دانشگاه منچستر به فراگیری دروسی نسبتاً سنتی پرداخت و سپس به صورت بورسیه در دانشگاه ییل پذیرفته شد. در آنجا باریچارد راجرز ملاقات کرد و تحت تأثیر پل رودلف، باکمینیستر فولر، چارلز و ری ایمز و میس و ندررو قرار گرفت. در روند شکل‌گیری شخصیت حرفه‌ای فاستر نمی‌توان به نقطه عطفی اشاره نکرد که در حقیقت توانست فاستر را به جهان‌یاب بنشاند و آن اعطای مدال طلای RIBA (یکی از ارزشمندترین جوایز معماری جهان) در سنین

میان سالی به وی بود. درست زمانی که هنوز فرصت‌های زیادی برای او باقی مانده بود. فاستر با دریافت این جایزه غوره شده یا نشده دیگر موین شده بود. وی در این سال - ۱۹۸۳ - تنها ۴۸ سال داشت و بسیار جوان‌تر از آن بود که بتواند در این سن به چنین رتبه‌ای نائل شود.

فاستر در پهنه‌ی عمر حرفه‌ایش گرچه با صراحت و قاطعیت تمام از جانبداری مباحث سبک‌گرایانه - که بخش مهمی از مباحث معاصر ما را به خود اختصاص داده - خودداری کرده و از آن فاصله گرفته است، اما از همان بدو فعالیت حرفه‌ای خود سعی بر کشف افق‌های تازه‌ای داشته که از آنچه امروزه بارزترین شوق معمارانه قلمداد می‌شود بسیار فاصله دارد و این برگرفته از چشمه‌ی جوشان اساتیدش از فولر و ایمز تا پره، چاریو، پاکستون و ایفل می‌باشد. فاستر هیچگاه حتی نیم‌نگاهی نیز به نقدهای کلیشه‌مآبانه‌ای که او را در زمره‌ی معماری صنعتی و نه هنری جای می‌داد نداشته و با ارائه‌ی شاهکارهای بی‌نظیری، به همگان بویژه منتقدین و تاریخ‌نگاران معماری آموخت که همان‌گونه که ریشه‌ی واژگانی «فن‌آوری»^۱ به «هنر» می‌زند مرزی برای چنین تفکیک‌هایی وجود ندارد.

از فاستر زیاد می‌توان آموخت، اما مهم‌تر از هر چیز در شرایط کنونی صنعت ساخت‌وساز کشورمان، آموزه‌های او در انطباق جنبه‌های هنری یک ساختمان با جوانبی مانند هزینه، زمان و کیفیت است. هر می که دستیابی به هر یک از رئوس آن به تنهایی ارزشی در پی نداد.

بزرگواری دوست متینم جناب مهندس میرسعید موسوی در پذیرش ترجمه‌ی این اثر را می‌ستایم برگردانی فکورانه، روان و به دور از هر خودنمایی؛ تلاشی تنها در جهت انتقال صریح‌تر مفهوم ویرایش متواضعانه‌ی دوستان سخت‌کوشم نسرین مهرمحمدی و حمیده حسن‌نژاد را ارج می‌نهم که نمودی از همکاری شایسته‌ی مترجم و ویراستار را به ودیعه گذاشتند.

محمد احمدی‌نژاد
بهار ۱۳۸۴

۴۴
۶

۱۱	فن آوری به مثابه‌ی ضرورتی در معماری
۱۱	معماری فاستر و زمان آن
۱۳	تداوم شیوه‌ی مدرن: ایده‌های راهنما
۱۶	معماری، هنر و فن آوری
۱۹	سیاسگزاری
۲۲	پناهگاهی در پیل کریک
۲۳	پروژه‌ی مجموعه‌ی مسکونی در فنووک
۲۴	خانه‌های مسکونی در کالسدون
۲۶	سه خانه‌ی پلکانی در لندن
۲۹	خانه‌ی بروم‌ول (خانه‌ی کریک وین)
۳۴	خانه‌ی جافه (خانه‌ی اسکیریپک)
۳۸	کارخانه‌ی قطعات الکترونیکی در سوبیندون
۴۶	ساختمان مدرسه‌ای در نیوپورت
۵۰	مرکز تفریحی خطوط کشتیرانی فرد اولسن
۵۴	پایانه‌ی مسافربری خطوط کشتیرانی فرد اولسن
۵۸	سازه‌ی پتوماتیک موقت برای شرکت فن آوری رایانه
۶۰	مرکز توسعه و تحقیقات شرکت فن آوری رایانه
۶۲	تئاتر ساموئل بکت
۶۴	کلیماتروفیس
۶۶	دفتر مرکزی IBM
۷۱	مرکز توان بخشی و بازپروری کودکان عقب مانده در هاکنی
۷۴	ساختمان دفتر معماری فاستر و همکاران در خیابان فیتزروی
۷۸	سیستم سازه‌ای برای ساختمان صنعتی
۷۹	تأسیسات قالب ریزی SAPA
۸۳	دفترها و انبار شرکت شیشه‌سازی هنر مدرن
۸۶	مجموعه‌ی مسکونی کم تراکم در میلتن کینز
۸۸	دفتر مرکزی شرکت بیمه‌ی ویلیس، فابر و داماس
۱۰۰	پروژه‌ی ساختمان اداری در وست‌بای
۱۰۳	مدرسه‌ی ویژه‌ی کودکان عقب مانده در پالمرسون
۱۰۵	مرکز هنرهای تجسمی سانزبوری
۱۲۲	بازسازی و تغییر شکل بندر سان هلپر
۱۲۵	مرکز فنی IBM
۱۳۰	مرکز هامراسمیت

۱۳۴	الحاقات موزه‌ی ویتنی
۱۳۷	پروژه‌ی خانه‌ی یاز
۱۴۰	مرکز تفریحی برای شرکت گرانادا
۱۴۱	خانه‌ی فاستر
۱۴۲	دفتر مرکزی بانک هنگ کنگ و شانگهای
۱۵۴	ورزشگاه سرپوشیده
۱۵۷	سیستم دکوراسیون و تجهیز دفتر معماری فاستر و همکاران
۱۵۸	پایانه‌ی مسافربری و تسهیلات سومین فرودگاه لندن در استانزند
۱۶۶	دفتر مرکزی شرکت هوماننا
۱۷۰	مرکز توزیع رنو در سوئد
۱۷۸	دفترها و استودیوهای جدید BBC در پورتلند
۱۸۴	کاره دارت
۱۹۲	نگارخانه‌های ساکلو، دانشگاه سلطنتی هنر
۱۹۸	دفترهای B۲ در پارک استاکلی
۲۰۴	برج سده یا قرن
۲۱۰	دفتر مرکزی شرکت تلویزیونی ITN
۲۱۴	کرسنت وینگ، مرکز هنرهای تجسمی سانزبوری
۲۱۸	برج مخابرات
۲۲۴	پارک میکروالکترونیک
۲۳۰	کتابخانه‌ی مؤسسه‌ی فن‌آوری کرانفیلد

۸

۲۳۵	پیوست
۲۳۶	دانشکده‌ی حقوق، دانشگاه کمبریج
۲۳۸	طرح جامع ساگررا
۲۴۰	دفتر مرکزی کامرز بانک
۲۴۲	ایستگاه زیرزمینی کاناری وارف
۲۴۶	طرح جامع اسکله‌ی داخلی دوسبورگ
۲۴۸	طرح جامع ویل میناپایر و مرکز بندر جهانی
۲۵۰	فرودگاه بین‌المللی هنگ‌کنگ
۲۵۲	پارلمان (مجلس) جدید آلمان
۲۵۴	مرکز کنگره
۲۵۶	مجموعه‌ی الفیضلیه
۲۵۸	دانشکده‌ی مدیریت، دانشگاه رابرت گوردون
۲۶۰	مرکز نمایشگاه‌ها و همایش‌های اسکاتلند
۲۶۲	پایانه‌ی حمل و نقل گرینویچ شمالی
۲۶۴	دفتر مرکزی صنایع الکترونیک دوو
۲۶۶	گلخانه‌ی بزرگ، باغ گیاه‌شناسی ملی در ویلز
۲۶۸	پل هزاره

۲۷۰	برج هزاره
۲۷۲	ورزشگاه ومبلی
۲۷۴	پمپ بنزین های رپسول
۲۷۶	مرکز موسیقی
۲۷۸	دفتر مرکزی شرکت سوئیس ری
۲۸۰	مرکز فرهنگی
۲۸۲	مرکز توسعه و تحقیقات پاراگون
۲۸۴	چساقوتورا
۲۸۶	میدان سوارکاری لندن
۲۸۸	زندگی نامه
۲۹۲	فهرست آثار
۲۹۸	مهم ترین نوشته های نورمن فاستر
۲۹۹	مهم ترین نوشته ها در مورد نورمن فاستر
۳۰۶	مهم ترین نمایشگاه ها
۳۰۷	عکاسان
۳۰۸	نمایه
۳۱۴	فهرست تصاویر رنگی

www.ketabchi.com

NF

به دو بزرگ معمار
چشم به بود جاودانه‌شان
و بوسه‌ی مهر بر دستانشان
خالق خطوط بی‌انتهای زندگیم

کهن هنر جهان - معماری - همواره از بدو یکجانشینی انسان تا به امروز و تا فردا، حضوری محسوس داشته و استمرار نیز خواهد یافت. نگاه ژرف به روند تکامل تاریخ معماری، مبین وجود اقوام و اشخاصی است که خالقان نقاط عطف سرگذشت معماری‌اند. آشنایی با اندیشه‌ها، دیدگاه‌ها و شیوه‌ی کارشان، بی‌شک شناخت معماری زمان و مکان پیرامونی آنها را آسان‌تر می‌سازد. در تاریخ معاصر اما، بسیاری از چهره‌هایی که وجود و حضور آنها می‌تواند به مثابه‌ی جام جمی، تعریفی از معماری زمانشان به دست دهد.

امروزه، وفور امکانات ارتباطی، دستمایه‌های شناخت مشاهیر معماری جهان را آسان‌تر ساخته لیکن دستیابی به شناختی جامع از یک معمار، تلاش فزون‌تری را می‌طلبد و مستلزم تحلیل دقیق و موشکافانه‌ی همه‌ی آثار او، به همراه ملاحظات فکری و شرایط اجتماعی است. در ایران اما، غیرمنصفانه نیست اگر بگویم تلاش

۷۴

۱۰

مثمر ویژه‌ای برای معرفی جامع مشاهیر معماری صورت نگرفته است. مجموعه‌هایی که تمامی آثار و پروژه‌های یک معمار را به همراه معرفی و نقد معمارانه‌ی برجسته‌ای دربر داشته باشد البته، زیاد نیستند؛ و در این میان (معماران معاصر) نورمن فاستری که امروز دیگر لقب «لورد» را نیز یدک می‌کشد، از زمره‌ی کسانی است که آشنایی با اندیشه‌ها و آثار او می‌تواند قدمی مؤثر در شناخت معماری معاصر جهان قلمداد شود. کتابی که پیش روست، حاصل چنین تلاشی است به قلم آندو بندتی و البته مانند دیگر کتب همین مجموعه، دارای ویژگی‌های مثبت زیادی و اما یک نقص، که در این نسخه با افزودن پیوستی که آثار و پروژه‌های بعد از سال ۱۹۹۲ را شامل می‌شود، آن نیز برطرف شد. بخش پیوست که دهه‌ی آخر قرن بیستم فاستر را باز می‌نمایاند، برگرفته از کتاب فاستر از انتشارات پرسنل است. با افزودن این پیوست، اطلاعات روزآمدتری از این معمار بنام در اختیار قرار گرفته است.

بی‌شک، امید به مقبول افتادن این اثر - با اعتراف به کاستی‌های ترجمه - بدون برخورداري از انتقادات چشمان تیزبین شما خوانندگان ممکن نمی‌نماید و از این سو، مشتاقانه چشم‌دار این نظرات هستم.

و در پایان، تقدیر از ارزنده‌دوستم جناب آقای مهندس احمدی‌نژاد، به پاس انتخاب من برای ترجمه‌ی این اثر و راهنمایی‌ها و انگیزه‌سازی‌های ایشان و همکارانشان در نشر خاک، که بدون برخورداري از آنها ترجمه‌ی این کتاب هرگز میسر نمی‌شد.